

โยกเยกเอ๋ย

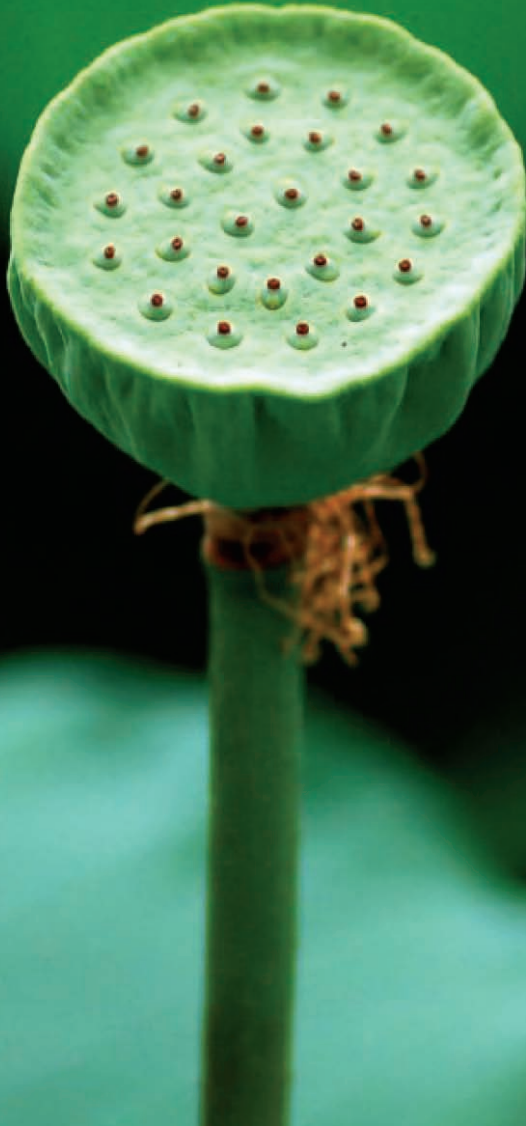
ให้ใจขึ้นเพื่อน

ฉบับที่ 11 ประจำเดือนมกราคม ถึง กุมภาพันธ์ 2550

ความลับของฟ้ากับ

ความลับของผักบัว

ผักบัวมีความลับอย่างไรนะหรือ?

ผักบัวได้รับการออกแบบจากธรรมชาติมาอย่างดี ผักบัวพองสีเขียวเข้มทำหน้าที่เป็นบ้านของเมล็ด ในวันฝนตก ผักบัวจะอุ้มน้ำจนพอง เพื่อให้เมล็ดได้กินน้ำในผักก่อนจะจกรากแรกก่อนจะได้ฝังรากลงดินและเติบโตต่อไป

เมื่อแก่ผักจะค่อมหน้าดอกสูบน้ำเพื่อให้เมล็ดที่อยู่ภายในร่วงร่วงหล่น เมล็ดบัวเองก็ได้รับการออกแบบมาอย่างดีเช่นกัน เมล็ดขยดแหลมเพื่อว่าเมื่อบัวค่อมหัวลง เมล็ดด้านแหลมจะเป็นส่วนแรกที่ร่วงลงสู่พื้นดินข้างใต้และความแหลมจะทำให้เมล็ดปักลงในพื้นดิน ในหลายเมล็ดนั้นบางเมล็ดก็มีรากงอกออกมาก่อนแล้วจะมีรากหรือยังไม่มีราก เมล็ดบัวก็จะหล่นสู่น้ำดังสู่ดินและหยั่งรากใยแรกลงดิน เพื่อเมล็ดบัวเมล็ดนั้นเติบโตขึ้นเป็นบัวต้นใหม่และต้นใหม่ไม่รู้จบต่อไป

นอกจากเมล็ดบัว เมล็ดดอกไม้ เมล็ดผลไม้ เมล็ดของต้นไม้อื่นๆ ต่างได้รับการออกแบบอย่างพิถีพิถันจากธรรมชาติ เพื่อให้เหมาะกับรูปแบบการสืบพันธุ์ตามธรรมชาติของพืชชนิดนั้น บ้างเป็นเมล็ดที่บินได้ไปไกลแสนไกลจากต้นแม่ บ้างเป็นเมล็ดเปลือกแข็งหนาต้องผ่านการกินการย่อยของสัตว์เสียก่อนจึงจะแตกใบอ่อนได้ ชีวิตสีเขียวบนโลกนี้ต่างมีวิถีดำรงเผ่าพันธุ์ที่ล้วนแต่ซับซ้อนและเรียบง่ายในเวลาเดียวกัน

สังเกตดูชีวิตอื่นๆ ถัดจากตัวเรา แล้วอาจได้เห็นชีวิตทุกชีวิตมหัศจรรย์ กระทั่งต้นหญ้า ดอกหญ้า ก็ยังฉลาดและอดทน นักต่อการดำรงอยู่ร่วมกับมนุษย์

ให้เวลา วันนี้อาจไม่พบสิ่งน่าสนใจ แต่พรุ่งนี้อาจได้เจอสิ่งเดิมๆ แต่ต่างมุมมองที่มองออกไปได้...

กอดคอโยกเยก

มนุษย์กับสิ่งแวดลอม: บัวของคนชาติต่างๆ

บัวของชาวอียิปต์โบราณ

ในสมัยโบราณ ชาวอียิปต์นับถือบัวเป็นดอกไม้ประจำชาติ และถือเป็นสัญลักษณ์ของความอุดมสมบูรณ์ จากภาพเขียนที่ปรากฏตามผนังพีระมิด หลุมฝังศพ และอาคารปรักหักพังแสดงว่าเมื่อ 4,000 ปีก่อนตามลุ่มน้ำไนล์มีบัวอยู่มากมาย เพราะภาพสระน้ำมีกอบัวปรากฏอยู่ทั้งตามหัวเสาสูงของโบสถ์ วิหาร ก็มีลายสลักดอกบัว เฮโรโดตัส (Herodotus) นักประวัติศาสตร์กรีกบันทึกไว้ว่า "เมื่อถึงยามน้ำในแม่น้ำไนล์เอ่อท่วมฝั่ง เขาได้เห็นบัวชูดอกมากมาย บัวเหล่านั้นจะบานเมื่อฟ้าสว่างและหุบลงเมื่อถึงยามกลางคืน" เช่นนั้นการแย้มบานและหุบกลีบของบัวเกิดขึ้นพร้อมการขึ้นและตกของดวงอาทิตย์ ชาวอียิปต์โบราณจึงถือบัวเป็นสัญลักษณ์ของเทพเจ้าโฮรัส (Horus) เทพแห่งดวงอาทิตย์ เทพเจ้าที่ถือกำเนิดจากดอกบัว

บัวของคนอินเดีย

ที่อินเดียผู้คนนับถือดอกบัวเป็นสัญลักษณ์แห่งชาติมานานแสนนานแล้วเหมือนกัน เมื่อ 45 ปีก่อน นักโบราณคดีขุดพบรูปปั้นดินเหนียวรูปเทพธิดาเปลือยมีดอกบัวประดับผม รูปปั้นนี้พบในซากเมืองโบราณที่จมอยู่ใต้ดินบริเวณลุ่มแม่น้ำสินธุ แหล่งอารยธรรมแห่งแรกของโลก การวัดอายุของรูปปั้นทำให้รู้ว่า ดอกบัวมีบทบาทและความหมายต่อชีวิตคนอินเดีย อย่างน้อยก็นานถึง 5,000 ปี ต่อมาความชื่นชมดอกบัวได้แผ่ขยายเข้าไปในศาสนาต่างๆ ของอินเดีย เช่นในศาสนาพราหมณ์ได้กำหนดให้พระพรหมสถิตประทับเหนือดอกบัว พระสุรัสวดี ผู้เป็นพระชายาของพระพรหมในพระหัตถ์ก็มีดอกบัว พระลักษมี พระชายาของพระนารายณ์ขณะประสูติขึ้นจากทะเลนั้นก็ทรงนั่งในดอกบัว บัวไม่ได้แค่มีความหมายและคุณค่าในศาสนาพราหมณ์เท่านั้น ยังมีคุณค่าและความหมายในศาสนาพุทธด้วย

บัวพันท้า

ชาวพุทธนั้นได้ถือว่า บัวเป็นดอกไม้ประจำพระพุทธศาสนาเช่นกัน พุทธประวัติได้กล่าวถึงพระนางสิริมหามายาว่า ได้ทรงนิมิตเห็นดอกบัวสีขาวก่อนประสูติพระสิทธัตถะ และเมื่อเจ้าชายสิทธัตถะเจริญพระชนมายุ พระราชบิดาได้โปรดให้ขุดสระโบกขรณีที่ปลูกบัวให้พระโอรสลงเล่นถึง 3 สระ

ทุกวันนี้ ดอกบัวยังเป็นที่นิยมปลูกกันในเอเชียทั่วไป ทั้งนี้เพราะบัวมีความสวยงามทั้งๆ ที่เกิดจากโคลนที่สกปรก แต่ก็สามารถแสดงดอกสวยให้คนชื่นชมได้ ซึ่งตรงกับปรัชญาของชาวตะวันออกที่ว่า คนเราแม้จะมีต้นกำเนิดจากที่ต่ำต้อยสักปานใด แต่ก็มีโอกาสเป็นคนดีได้ถ้าใฝ่ดี และการที่ชาวพุทธใช้บัวในการบูชาพระ เพราะถือว่าบัวเป็นดอกไม้ที่บริสุทธิ์สะอาด ซึ่งถึงแม้จะเกิดในน้ำแต่ก็ชูดอกพ้นน้ำและใบก็ไม่เปื้อนน้ำ เหมือนพระพุทธรูปเจ้าทรงประสูติในท่ามกลางทะเลลึกเลส แต่กิเลสก็มิได้แปดเปื้อนพระองค์เลย

บัวร้อยละ ของคนไทย

คนไทยเรา นอกจากจะใช้บัวเป็นดอกไม้บูชาพระแล้ว เรายังใช้รากบัวหรือเหง้าบัวเป็นยาแก้อาการร้อนใน หรือเชื่อมน้ำตาลเป็นของหวานและซุบแบ่งทอดเป็นอาหารว่าง ส่วนของดอกบัวที่เป็นเกสรตัวผู้สามารถนำมาทำเป็นยาหอมบำรุงหัวใจและชูกำลังแก้อาการหน้ามืดวิงเวียนศีรษะได้ นอกจากนี้ ชาวบ้านยังนิยมใช้ต้บบัวเป็นยาขยายหลอดเลือดที่ไปเลี้ยงหัวใจอีกด้วย ส่วนเมล็ดบัวก็นิยมนำมาต้มเป็นของหวานและยาบำรุงครรภ์ กลีบดอกบัวที่แห้งสามารถนำมาทำเป็นมวนบุหรี่ใบอ่อนเป็นผักจิ้ม และใบแก่ห่ออาหารแทนใบตองได้

ไม่เพียงแต่คนเอเชียเท่านั้นที่ชื่นชมบัว คนตะวันตกเองก็นิยมชมชอบเช่นกัน ในมหากาพย์โอดิสซีย์ (Odyssey) ของกวีโฮเมอร์ (Homer) ก็ได้มีการกล่าวถึงชนพื้นเมืองเผ่าหนึ่งที่นิยมกินบัว (Lotus) ว่าเป็นคนชอบหลงลืม แต่ความจริงบัวที่โฮเมอร์เขียนถึง เป็นบัวอีกชนิดหนึ่งที่มีหนามแหลม และมีผลหอมหวานต่างหาก ซึ่งพืชนี้มีมากมายในประเทศกรีซและแอฟริกาตอนเหนือ และชาวกรีกนิยมนำผลมาทำเป็นเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ดังนั้น เวลาคนดื่มจึงเกิดอาการมึนเมาและหลงลืม

กระต่ายสวรรค์

จำโยกเยกเอ๋ยได้หรือเปล่า?

ใช่แล้ว โยกเยกเอ๋ย จุลสารของมูลนิธึกระต่ายในดวงจันทร์ จุลสารเล่มบางๆ เพื่อสื่อสารการทำงาน แนวคิด โดยเฉพาะเรื่องราว ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่พยายามจะออกอย่างเป็นระบบระเบียบ คือ 2 เดือน 1 ฉบับ แต่ปี 2549 ที่ผ่านมามีโยกเยกเอ๋ยเลยสักฉบับ เพราะคนทำงานมีน้อย งานเยอะ และปัญหาการจัดการ เวลาที่ไม่ลงตัว โยกเยกเอ๋ยจึงหายไปเฉยๆ เลยทั้งปี

“กระต่ายขอภัยค่ะ”

โยกเยกเอ๋ยฉบับนี้เป็นฉบับที่ 11 ฉบับล่าสุด หลังจากฉบับที่ 10 ที่ขาดช่วงไปเมื่อปีกระสุน มีความเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นเล็กน้อย ถ้าสังเกตจะเห็นว่าเป็นรูปเล่มมากขึ้น ไม่ได้เป็นแผ่นพับหลายทบแล้ว แต่สาระสำคัญยังคงว่าด้วยธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ส่วนจะนำเสนอเนื้อหาเข้มข้น บางเบาอย่างไร โปรดติดตามต่อไป

โยกเยกเอ๋ยพยายามเสนอเนื้อหาที่คนอ่านจะได้สาระว่าด้วยความงาม คุณค่า และการปฏิบัติตัวที่เหมาะสมกับธรรมชาติ แด่นั้นแหละค่ะ ความลงตัวไม่ได้เกิดขึ้นได้ง่ายๆ เมื่ออ่านจบแล้วอยากให้มီးอะไรเพิ่ม หรือไม่อยากให้มีอะไร ชอบหรือไม่ชอบอะไร แบบไหนในโยกเยกเอ๋ย โปรดบอก เพราะไม่ต้องการให้โยกเยกเอ๋ยเป็นเพียงเครื่องมือบอกว่ามูลนิธึกระต่ายในดวงจันทร์ทำอะไร หากต้องการให้คนอ่านได้อะไรจากการอ่านจุลสารเล่มบางนี้ด้วย

คงต้องขออภัยสโลแกนมดตะนอยตัวจิ๊ดสักหน่อย เพราะอยากให้โยกเยกเอ๋ยเหมือนมด ถึงจะตัวจ้อยแต่ก็มีฤทธิ์ร้ายนะจ๊ะ...

กระต่ายสวรรค์

DHC Call center
๐๒-3536-333

SHERA

บริษัท ไอซีซี จำกัด (มหาชน)

บริษัท โรงพิมพ์กรุงเทพ (1984) จำกัด
โทร. 02 642 7272-87

บริษัท กนกศิลป์ (ไทยแลนด์) จำกัด
โทร. 02 215 1588

นกเป็นหวัดแล้วทำไมต้องฆ่าไก่ แล้วเราไปเกี่ยวอะไรด้วย? เด็กเกิดใหม่ปีละ 7-8 แสนคนเกี่ยวกับเราอย่างไรหรือ? ส่งเอสเอ็มเอสครึ่งละ 3 บาทเกี่ยวไหม? แพนด้าตกกลุ่ละเกี่ยวหรือเปล่า? ธนาคารขึ้นดอกเบี๋ยเงินฝากเกี่ยวกับเราหรือเปล่า? พายุไต้ฝุ่นทุเรียนเกี่ยวอะไรกับเรา? แล้วทุเรียนจากสวนลูกละ 5,000 บาท บอกอะไรเราได้ไหม? ไล่เดือนพรวนดินเกี่ยวหรือเปล่า? คุณข้างๆ สุบบุรีเกี่ยวกับเราหรือเปล่า? นำแข็งก้อนยักษ์ละลายที่ขั้วโลกเกี่ยวไหม? หมูขึ้นราคาเกี่ยวกับเราไหม? ฝนตกขาดช่วงละเกี่ยวหรือเปล่า? ซาเขียวขายได้ปีละ 20 ล้านขวด เกี่ยวไหม? อากาศร้อนจัดที่ปารีสเกี่ยวกับคนไทยอย่างไร? คนใส่เสื้อเหลืองเต็มเมืองเกี่ยวอะไรกับเรา? ชายฝั่งทะเลมาบตาพุดถูกกัดเซาะเกี่ยวเปล่า? ประเทศไทยมีไข่เจียวยักษ์เกี่ยวไหม? พวราเซตามอลละเกี่ยวยังง? หมูขั้วโลกกว่าย่นักอาหารไกล 60 ไมล์ ไม่เกี่ยวกับเราใช่ไหม?

คำถามมากมาย ถูกถามเพื่อให้เกิดการทบทวนพฤติกรรมการใช้ชีวิตของเรา

เพราะทุกสิ่งที่เกิดบนโลกนี้ไม่ไกลเกินไปที่จะเชื่อมโยงสะท้อนและส่งผลถึงกันไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง

ในทางกลับกันทุกสิ่งที่เราทำก็ส่งผลต่อสิ่งใกล้และไกลบนโลกนี้ด้วย...

“ไม่เอาถุงคะ/ครับ”

ปฏิเสธถุงพลาสติกเมื่อซื้อของเล็กๆ น้อยๆ จากร้านค้าห้างสรรพสินค้า ถ้าเอาใส่กระเป๋าได้ อาจง่ายกว่าถ้าต้องมาแกะถุงทิ้งหน้าร้านเมื่อจ่ายดั่งค์เสร็จ

ถุงผ้า

ใช้ถุงผ้าเวลาไปซื้อของ หัวถุงพลาสติกหลายใบอาจไม่สะดวกไปกว่าหัวถุงผ้าใบเดียวก็ได้

ปั่นโต

จะลงไปซื้อกับข้าว หยิบปั่นโตหรือกล่องเพื่อใส่อาหารดีกว่าใส่กล่องโฟม ภาชนะอายุสั้นที่มียาอายุขัยเพียงชั่วโมงมี้อ ก่อนจะกลายเป็นขยะที่มีอายุยืนนาน

ขวดน้ำ

โอ้ แล้วเวลาไปไหนไกลๆ อย่าลืมพกกระติกน้ำ คุณภาพดีใส่น้ำไว้ดื่มระหว่างทาง เพราะนั่นดีกว่าการไปซื้อน้ำขวด ไม่เพิ่มขยะและไม่ต้องรับสารพิษจากขวดพลาสติกอายุสั้นพวกนั้นด้วย หรือถ้าจะซื้อน้ำเลือกซื้อที่บรรจุขวดแก้วดีกว่า

แล้ว...ปัญหาสิ่งแวดล้อมเกี่ยวกับเราหรือเปล่า????????????????????

รู้สึกไหมว่าข้อมูลข่าวสารที่อยู่ในฝั่งวิกิพีเดียสิ่งแวดล้อมกำลังไหลบ่าสู่พวกเรามากมาย ถ้ามองว่าเกี่ยวกับเราไหมหรือเราเกี่ยวข้องกับสถานการณ์ที่วุ่นวายอย่างไร อาจไม่ต้องคิดหาคำตอบให้ยากนัก เพราะผลกระทบที่เกิดขึ้นส่งผลต่อเราอยู่ทุกวัน!!

16 หลักฐานสำคัญ สัญญาณโลกร้อนเข้าขั้นวิกฤติ

1 แอฟริกา

น้ำแข็งบนภูเขา กำลังละลายและ อาจหายไป ใน 20 ปี

4

กรีนแลนด์และแอนตาร์กติกา น้ำแข็งที่ละลายจาก 2 ขั้วโลกนี้มี ปริมาณถึง 2 หมื่นล้านตันต่อปี และที่กรีนแลนด์น้ำแข็งละลาย ในอัตราที่เร็วกว่าเมื่อ 5 ปีก่อน ถึง 3 เท่า

6

อาร์กติก 5 สิงหาคมที่ผ่านมา พบก้อนน้ำแข็งหิมะ ขนาดใหญ่กว่า เกาะอังกฤษลอยอยู่ ในมหาสมุทรอาร์กติก

ธารน้ำแข็งอัลไพน์

ภายในสิ้นศตวรรษนี้ ธารน้ำแข็งเทือกเขาแอลป์ อาจมีขนาดลดลง 80% หรืออาจละลาย หายไปจนหมด

2

8

สวีเดน

วางแผนให้เป็นประเทศซึ่งขับเคลื่อน เศรษฐกิจโดยไม่ใช้น้ำมันภายใน 15 ปี ถือเป็นประเทศแรกในโลกที่มี นโยบายเช่นนี้

แอนตาร์กติกา 3

ตั้งแต่ปี 1970 เป็นต้นมา ลมที่พัดผ่านแอนตาร์กติกา มีอุณหภูมิสูงขึ้นมากกว่า 2 องศาเซลเซียส

7

ทะเลแบริงเหนือ น้ำทะเลที่อุ่นขึ้นทำ ให้วาฬต้องว่ายน้ำ อพยพขึ้นเหนือ ไปไกลกว่าเดิม

10

ยุโรป เทียบกับช่วงปี 1970 ถุดูไปไม่ผลิมาเร็วกว่าปีก่อน ราว 6-8 วัน ดอกไม้และผลไม้ 68% จาก 542 สายพันธุ์ ออกดอกและผลเร็วขึ้น ส่วน นกอพยพสู่ยุโรปตอนเหนือ ก่อนฤดูใบไม้ผลิมาถึงเร็วขึ้น

12

มหาสมุทรแอตแลนติกและแปซิฟิก

มีอุณหภูมิเฉลี่ยที่ผิวมหาสมุทรแอตแลนติก เขตร้อนและมหาสมุทรแปซิฟิกเพิ่มสูงขึ้น 1.2 และ 5.8 องศาฟาเรนไฮต์ ตามลำดับ ทั้งยังเกิดพายุเฮอริเคนความรุนแรงระดับ 4 และ 5 ขึ้นทั่วโลก โดยจำนวนครั้งมากขึ้นเท่าตัวเทียบกับเมื่อ 35 ปีก่อน

13 มหาสมุทรแปซิฟิก

การไหลเวียนของอากาศเหนือ มหาสมุทรแปซิฟิกที่ทำให้เกิด ลมค้าซึ่งพัดจากทวีปอเมริกาใต้ สู่อเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีกำลังอ่อนตัวลง

15

หิมาลัย ตั้งแต่ปี 1970 เป็นต้นมา หิมะและน้ำแข็ง ที่ปกคลุมเทือกเขาหิมาลัย ฝั่งตะวันออกละลายไปแล้ว 30% ซึ่งการละลายของ น้ำแข็งทำให้เกิดน้ำท่วม

9

อังกฤษ มีรายงานจากนักวิทยาศาสตร์ ที่ตามศึกษาสัตว์ 300 ชนิด พบว่าสัตว์ 80% ได้ขยายถิ่นที่อยู่สูงขึ้นไปทางเหนือ เช่นเดียวกับช่วง 40 ปีมานี้ มีฝนตกหนัก มากขึ้นในหลายพื้นที่ของสหราชอาณาจักร

11

ไซบีเรียตอนเหนือ

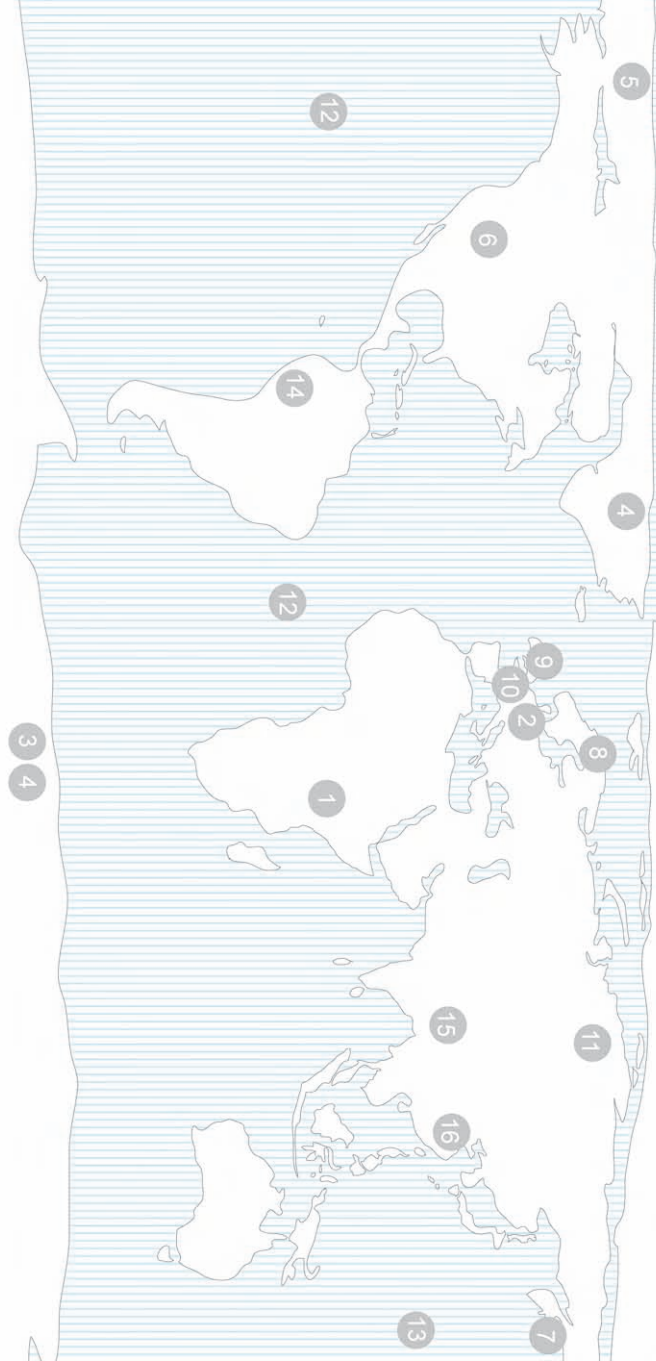
เกล็ดน้ำแข็งที่แทรก อยู่ในดินเกิดการละลาย ทำให้คาร์บอนในมีเทน ก๊าซเรือนกระจกตัว สำคัญที่ถูกเก็บกักไว้ นานกว่า 40,000 ปี ถูกปลดปล่อยสู่ บรรยากาศโลก

14

อเมริกาใต้ ธารน้ำแข็งละลายเร็ว จนมีผู้คาดการณ์ว่าธารน้ำแข็งอาจ ละลายหมดไปภายใน 15-25 ปี และนั่นจะทำให้เกิดภาวะขาดแคลน น้ำและนำไปสู่การแย่งชิงน้ำและ อาหารของผู้คนในโคลัมเบีย เปรู ชิลี เวเนซุเอลา เอกวาดอร์ อาร์เจนตินาและโบลิเวีย

16

จีน คาดการณ์ว่าภายในปี 2009 จีนจะกลายเป็นประเทศที่ใช้พลังงาน ถ่านหินและปลดปล่อยคาร์บอนสู่ชั้น บรรยากาศโลกเป็นรายใหญ่ที่สุดซึ่ง หมายความว่าใหญ่กว่าสหรัฐอเมริกา!

ชำระค่าไปรษณียากรแล้ว
ใบอนุญาตเลขที่ 60/2547
ปณ.ผ.สุทธิสาร

ถ้าเราทำให้
มนุษย์เข้าใจ
ธรรมชาติ
ได้มากขึ้น
แม้อีกเพียง
นิดเดียว
ก็เป็นงาน
ที่มีค่าและ
ควรทำอย่างยิ่ง

มูลนิธิกระต่ายในดวงจันทร์

338/1 ชั้น 7 อาคารอภิพรชัยหินอ่อนและแกรนิต ถนนรัชดาภิเษก แขวงสามเสนนอก
เขตห้วยขวาง กรุงเทพฯ 10310 โทรศัพท์ 02 275 2262-3 โทรสาร 02 275 2261
e-mail: info@rabbitinthemoon.org www.rabbitinthemoon.org, www.kidsa.org